

НАРОДНИ ХЕРОЈИ

II

МЕЋАВА ПЕТАР

Родио се 1913 године у Хрватској Слатини. Био је активни подофицир бивше југословенске војске.

Доласком окупатора, усташе га ухвате, али он успије да побјегне из затвора и да преко Уне оде у Други крајишки одред. Прво је борац у бањској чети, затим убрзо водник па командир чете у Четвртом батаљону. По формирању Прве крајишке бригаде Мећава постаје командант батаљона. Као руководилац свуда се истицао својом храброшћу и његово име непријатељ је изговарао са страхом. У јесен 1942 године, када Њемци врше нову офанзиву на Козару, Мећава постаје командант батаљона у Петој бригади.

У многим борбама истакао се са својим батаљоном: на Бихаћу, Сухачи, Крупи, Бос. Новом, Санском Мосту и Бравском. У току Четврте офанзиве Мећава постаје командант Дванаесте бригаде у саставу Једанаесте крајишке дивизије.

Нарочито се истакао у борби за Бања Луку септембра 1944 године. Одмах послије те борбе Мећава постаје командант Десете крајишке дивизије.

Погинуо је херојском смрћу 1944 године у борби за Травник у тенку са којим је јуришао на непријатеља.

Због освједочене храбрости коју је показао у борбама и успјешног руковођења јединицама, проглашен је за Народног хероја 27 јула 1945 године.

Nacionalna
univerzitetska
biblioteka
SARAJEVO

МАЖАР ЈОСИП-ШОША

Рођен је 18 септембра 1912 године у Дервенти. Пет разреда гимназије завршио је у Бањалуци, а затим је ступио у Трговачку поморску академију у Бакру. Још као ђак припадао је напредном омладинском покрету и због комунистичког дјеловања није пуштен на официрском испиту, па је отпуштен из морнарице. Године 1935 долази у Бањалуку, гдје је као комуниста био стално прогањан и затваран.

Послије капитулације Југославије, по директиви Обласног комитета, одлази на Козару гдје најактивније учествује у припремама устанка и руководи првим оружаним акцијама. У свим борбама држао се неустрашиво, па убрзо постаје командант батаљона, затим командант одреда, командант V козарске бригаде, а новембра 1942 године командант IV Крајишке дивизије. Јуначким држањем у борбама, вјештим руковођењем јединица и својом необичном одношћу ослободилачкој борби, постао је један од најпопуларнијих руководилаца у Бос. Крајини. Погинуо је херојски као п.пуковник, начелник Опер. одјељења Корпуса, у јуришу на бункер 20 октобра 1944 године, приликом ослобођења Травника.

У знак признања за заслуге у организацији устанка на Козари, за освједочено херојско држање у борбама и за вјешто руковођење јединицама проглашен је за Народног хероја 26 јула 1949 године.

МАРЈАНОВИЋ МИКАН

Рођен је 7 децембра 1920 године у селу Маринама, срез Приједор. Родитељи су му земљорадници. По завршеној средњој школи бавио се до 1937 године земљорадњом. Почео је да учи аутомеханичарски занат, али га је рат прекинуо.

У устанку 1941 године учествује од првих дана у Козарачкој чети коју је формирао Младен Стојановић. Као борац учествује у много борби код Драготиње, Брезичана и на другим положајима. У акцији на Сводну убија сам шест непријатељских војника и заробљава пушкомитраљез.

Био је на следећим дужностима: десетар, заменик командира чете, командир Прве чете Првог батаљона Прве Крајишке бригаде, командант батаљона, заменик комданта бригаде и командант Једанаесте бригаде Четврте дивизије. Неколико пута је похваљиван, и то: 1941 од штаба одреда за акцију на Сводну и као митраљезац на Мотајици, од штаба бригаде за акције на Кључ, Купрес, Мркоњићград и Бихаћ; од оперативног штаба за операције око Купреса. Рањаван је шест пута. Члан Партије постао је 25 новембра 1941 године.

За осведочену храброст у борбама, као и због умешности у командовању својим јединицама, проглашен је за народног хероја 6 септембра 1942 године.

Данас је потпуковник Југословенске народне армије.

МИТРОВИЋ (БОШКОВ) СТРАХИЊА — СТРАЈКО

Рођен је 1922 год. у Тузли. До 1939 год. био је ђак, када је напустио школу и запослио се као радник-зидар.

Првих дана окупације неуморно ради противу непријатеља, писао пароле, отео оружје једном домобранском официру. Ухапшен је 16 октобра 1941 год., где је провео 10 дана, затим са ухапшеним друговима организује бегство из затвора. Отео је пушку стражару и убио га, затим се путем везе пребацио у НОВ. У затвору се храбро држао. По доласку у Мајевички партизански одред, одмах се истакао у борбама приликом напада на Површницама, храбро се борио као бомбаш. Постао је комесар чете у Мајевичком партизанском одреду. Приликом напада четника војводе Керовића на Штаб Мајевичког партизанског одреда 20 фебруара 1942 год., Страјкова чета је држала положај на Површницама, на путу Тузла —Лопаре. Већина је била на разним дужностима, а једна десетина и Страјко налазили су се у шумарској кући. Изненада су дошли четници и мирно ушли у кућицу и поздравили се са партизанима, затим наједанпут изненада уперили оружје на партизане, позивајући их на предају. Страјко први хвата оружје и са друговима ступа у неравну борбу са четницима, храбро се бори и убија два четника, али је и сам био тешко рањен.

Четници су над рањеним вршили зверства, извадили су му очи.

За народног хероја проглашен је 20 дец. 1951 год.

МЕТЛИЋ ШПИРЕ ДУШАН

Рођен је 1912 године у селу Каменицама код Јајца у сиромашној патријархалној сељачкој породици. До рата се није бавио политиком. Пре рата је био честар. У борбу ступа у почетку устанка.

На челу мање групе устаника из Јања, извршио је прву акцију са успехом на домобранску посаду и заробио је. Затим напада на домобранску патролу у селу Бравницама. Још у првим акцијама посатје страх и трепет за усташе Јајца. 1941 год. учествује у свим акцијама за ослобођење Јања, Језера и Мркоњић Града. У августу 1941 год. спасава Шолају који је упао међу групом усташа у Језеру.

Децембра 1941 год. истиче се у борбама противу Италијана и усташа у селу Благају. После ове акције изабран је за команданта батаљона „Пелагић" до тада командир друге чете истог батаљона.

Као командант батаљона извршио је више успешних акција противу домобрана. Фебруара 1942 год. кад је блокиран Мркоњић Град, Метлић је са деловима батаљона „Пелагић" затворио пролазе од Јајца, и онемогућио далеко надмоћнијем и добро наоружаном непријатељу, да продре према Мркоњић Граду. 25 фебруара 1942 год. у нападу на Мркоњић Град, Метлић је помогао акцију. Италијани су блокирали већу групу бораца са Шолајом, Метлић се са групом бораца пробијао кроз јаку ватру непријатеља до изнад града и онемогућио намере непријатеља, па се група бораца могла повући из града.

Априла 1942 год. узима учешћа у разоружавању четника Уроша Дреновића. У саставу ударног батаљона, доцније прве Крајишке бригаде, Метлић учествује у чишћењу сектора Мањаче, затим у борбама противу Немаца и усташа у селу Пискавици приликом офанзиве на Козару.

Погинуо је јуначки августа 1942 год. заједно са Шолајом у борбама на Купресу.

За народног хероја проглашен је 29 нов. 1953 год.

МАРИЈАНАЦ СИМЕ РАДЕ

Рођен је у Јајцу у имућној сељачкој породици. Отац му је био народни посланик, и 1941 године, је одведен као таоц и убијен од усташа. Раде је до рата учио геодетску школу. Није се бавио политиком. После окупације земље, за време припрема за устанак, несебично је пришао покрету. Као резервни официр бив. Југ. војске, учеествовао је у руковођењу јединицама. Његов је план за напад на Шипово 27 августа 1941 године, када је ослобођено Шипово, и заплењен ратни материјал. У борби код Доњег Вакуфа 22 нов. 1941 године, истакао се храброшћу и том приликом теже је рањен у ногу. Постао је командант ударног батаљона, који је формиран у селу Борањима, са задатком чишћења сектора Мркоњића и Мањаче од четника. После месец дана повучен је у Штаб трећег Крајишког одреда. У почетку устанка био је прво командир чете, затим заменик команданта батаљона, касније команданта одреда и командант трећег Крајишког одреда. Септембра и децембра 1942 године, учествује у ослобођењу Јајца. Децембра 1942 године, постаје командант седме Крајишке бригаде и учествује у четвртој и петој непријатељској офанзиви. Нарочито се истакао у чишћењу четника у Црној Гори. Јуначки је погинуо концем пете непријатељске офанзиве од усташа, дајући им отпор, био је храбар и омиљен борац и руководилац.

За народног хероја проглашен је 22 дец. 1951 год.

МОРАЧА МИЛУТИН

Рођен је 7 јула 1914 године у селу Штекеровцима, срез Гламоч, у земљорадничкој породици. Гимназију је завршио 1933 године а затим се уписао на права која је завршио 1940 године у Суботици. У напредном студентском покрету учествовао је од 1937 године а 1939 године постао је члан Партије. За вријеме напада на Југославију био је заробљен од Мађара, али је побјегао из логора и почетком јуна 1941 године дошао у Дрвар гдје је одмах почео са припремањем и организовањем оружаног устанка. Већ почетком устанка 1941 године постао је члан штаба дрварских партизанских одред. Учествовао је у организацији партизанских јединица у том крају и у првим устаничким борбама на сектору Дрвара. Отада је био на разним дужностима (командант одреда, командант шесте Крајишке бригаде, 1943 године постао је командант пете Крајишке дивизије а у марту 1945 године постављен је за начелника штаба прве Армије).

У току Народноослободилачког рата његове командантске способности и лична храброст дошле су много пута до изражаја и зато је неколико пута похваљиван. Нарочито се истакао у борбама за ослобођење Дрвара, у борбама за Босански Петровац и на терену Гламоча 1941 године, затим у борбама за вријеме шесте офанзиве у Источној Босни, када је са својом дивизијом извео неколико веома успјелих маневара; у борбама за ослобођење Србије и на Сремском фронту гдје је командовао групом дивизија које су извршиле пробој овог фронта.

За беспримјерни хероизам, освједочено јунаштво и заслуге у рату проглашен је за Народног хероја 20 децембра 1951 године.

Данас је генерал ЈНА.

МЕРЏИЋ МУХАРЕМ — ХУСО

Рођен је 1906 год. у Тузли у радничкој породици. По занимању је био зидарски радник. Међу радницима је био вољен. Као активан у напредном радничком покрету постаје 1939 год. члан КП.

Спада међу најактивније чланове партије тузланскон краја.

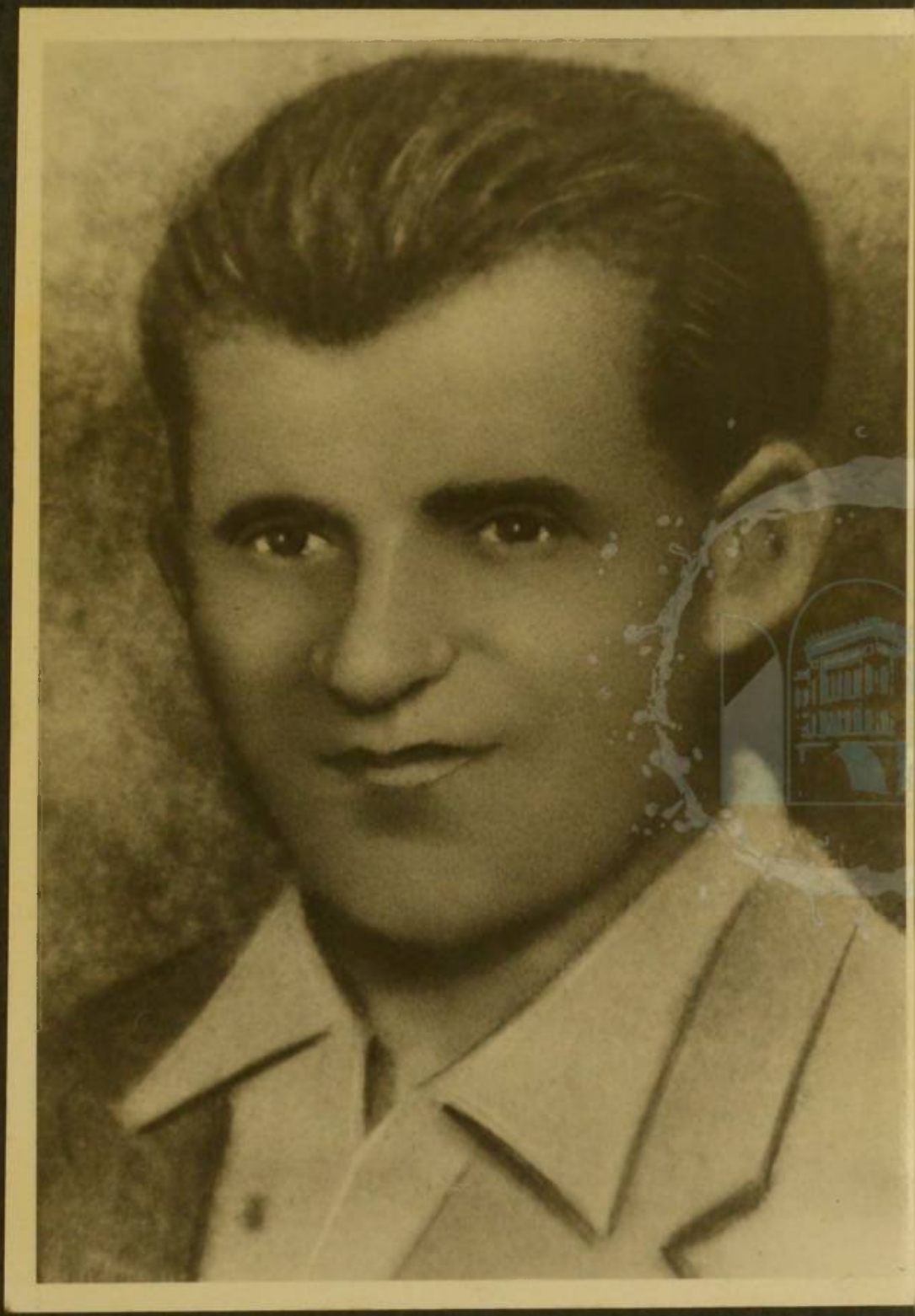
1941 год. партија га шаље у Бихаћ, ради организовања устанка.

Одмах се истакао храброшћу, којом доприноси јачању братства и јединства, јер борци Срби виде како се он као муслиман храбро бори. 1941 год. био је на дужности комесара Шековачког батаљона у Бирчанском партизанском одреду.

1942 год. Бирчански одред напада на Кладањ и он се храбро бори. Издајом четника, наше снаге су се повлачиле, али је Хусо са четом наносио непријатељу велике губитке. Средином 1942 год. ступа у Шесту Ист. босанску пролетерску бригаду, када постаје зам. комесара шесте чете. Истиче се у свим борбама које је водила његова чета, нарочито при првом ослобођењу Тузле 1943 год. Он први јуриша пред својом четом и храбри борце, не колебајући се при јаком протунападу Немаца. Клицао је ослобођењу Тузле, које је имало велики значај за даљи развој борбе. Хусо је у овој борби био тешко рањен у главу.

1943 год. постаје комесар Мајевичког партизанског одреда. У априлу 1944 год. дочекао је немачку дванаесту СС дивизију на Мамутовим водама на Мајевици, одбија их и наноси им губитке. Тада се храбро борио, јуриша пред својим борцима. Када му је митраљески рафал изрешетао груди, он је још позивао борце да се храбро боре. Пренет је у болницу где је након 8 дана подлегао ранама.

За народног хероја проглашен је 20 дец. 1951 год.

МИЉЕВИЋ МИЛЕ ВЕЉКО

Рођен је 1916 год. По занимању земљорадник. Члан је КПЈ од 1941 год. Борац је од првог дана устанка и учесник устаничке групе од 16 људи, која је одиграла важну улогу за време устанка.
Истакао се у борбама на Санском Мосту, Босанском Новом, Приједору, Јајцу, Љубији и Бихаћу. Похваљиван је као командир чете од Врховног штаба и од штаба друге бригаде, приликом акција на Јајцу и Бихаћу, 1942 год. пресвучен у цивилу, прошао је кроз усташко упориште за ослобођење Санског Моста, и спустио се у непосредну близину Санског Моста, извео два јахача коња усташких јединица и исте поклонио штабу првог батаљона.

У акцији на терену Мејдан—Стара Ријека наишао је на 8 усташа са још три друга од којих је само један имао шмајсер на леђима. Усташе су имале пушке на готовс и позвали их на предају, Миљевић се снашао, зграбио шмајсер са друга и испалио рафал и убио свих осам усташа. Карактеристична је његова брзина, сналажљивост и храброст. Почетком 1942 год. оформљена је прва партизанска коњица од 50 грла, коју су сачињавали најхрабрији борци, па и Миљевић. У тој јединици показао се неустрашив.

Приликом напада на Босански Нови, наименован је за зам. команданта батаљона, где је рањен у грудни кош герером од топовске гранате. Пренешен је у болницу у Корчаницу, где се опоравио, али при нападу на Сански Мост, Миљевић је отишао из болнице у тај напад, иако није био излечен, стање ране се погоршало и после пет дана је умро.

За народног хероја проглашен је 22 дец. 1951 год.

МАТЕРИЋ ЈОВАНА ДАНИЦА

Рођена је 1921 год. у селу Шиповљани, срез Дрвар, од сиромашних родитеља. До 1929 год. живи код родитеља у Дрвару. Због сиромашног стања нису је могли послати у основну школу. Одвели су је ујаци у околину Бјеловара, код којих остаје три године, где је научила нешто да чита и пише, а затим се 1936 год. враћа код родитеља у Дрвар.

1941 год у почетку устанка истиче се међу омладином на извршењу задатака, те је постала члан СКОЈ-а, а крајем 1941 год. изабрана је у Срески комитет СКОЈ-а. Почетком 1942 год. изабрана је за члана првог Среског народно ослобдилачког одбора у Дрвару, а јануара 1942 год. примљена је за члана КП. Даница је постала центар међу омладином и женама. Приликом формирања десете Крајишке бригаде јануара 1943 год. она је ватрени агитатор међу омладином за добровољно ступање у бригаду, и прва се пријавила. У формираној бригади постаје пом. комесара чете. Брзо је запажена као храбар борац, јер се у свим акцијама истакла и више пута се добровољно јавља у бомбаше, и личним примером развија борбени елан бројне омладине у бригади.

Средином лета 1943 год. у жестокој борби са Италијанима и четницима у селу Голубићу близу Книна, Даница је била у првим редовима као бомбаш. Батаљон се морао повући испред надмоћнијег непријатеља а Даницу су живу ухватили Талијани и четници, одвели је у Книн и злостављали је на најсвирепији начин. Скинули су је голу и ошишане косе, водили су је кроз Книн. Постепено су је мучили цео дан да би свирепошћу задали страх становништву Книна. Даница се херојски држала и узвикивала пароле и под најтежим мукама завршила свој живот.

За народног хероја проглашена је 29 нов. 1953 год.

ЊЕЖИЋ ЛАЗАРА ВИД

Рођен је 1903 године у Вијачанима, срез Прњавор. Био је обућар. На општинским изборима 1937 године побеђује, и после три пута поништаваних избора, изабран је за претседника општине у Вијачанима, на којој је дужности до капитулације.

После капитулације је затворен у Прњавору. Побегао је из затвора и отишао у Љубић ради припремања устанка. У НОВ ступа 1941 године. Августа 1941 године дошао је у Бања Луку, и у Кастелу посетио затворенике, када успева да протури новац у циљу поткупљивања усташа да би пустили затворенике.

И ако инвалид у једној нози учествује у многим акцијама 1941 и 1942 године. Члан КПЈ је од 1942 године, када га четници хапсе али је брзо пуштен.

Од конца 1942 године је уз оперативну јединицу, где диже морал бораца који услед глади, зиме и болести дезертирају. На ослобођеној територији организује народну власт, општински, потом срески НОО. Био је претседник Општинског народног одбора у Вијачанима, СНОО у Прњавору, затим у Теслићу. Касније претседник Окружног НОО. Био је на заседању АВНОЈ-а 1943 године у Јајцу, и изабран за члана АВНОЈ-а. Марта 1945 године пошао је у село Блатницу ради одржавања конференције, где га нападају четници и ране у здраву ногу, када пада у руке четника. Нису га убили, већ је пренет у Теслић где је подлегао ранама.

За народног хероја проглашен је 27. јула 1951 год.

СУЛЕЈМАН ОМЕРОВИЋ — „ЦАР“

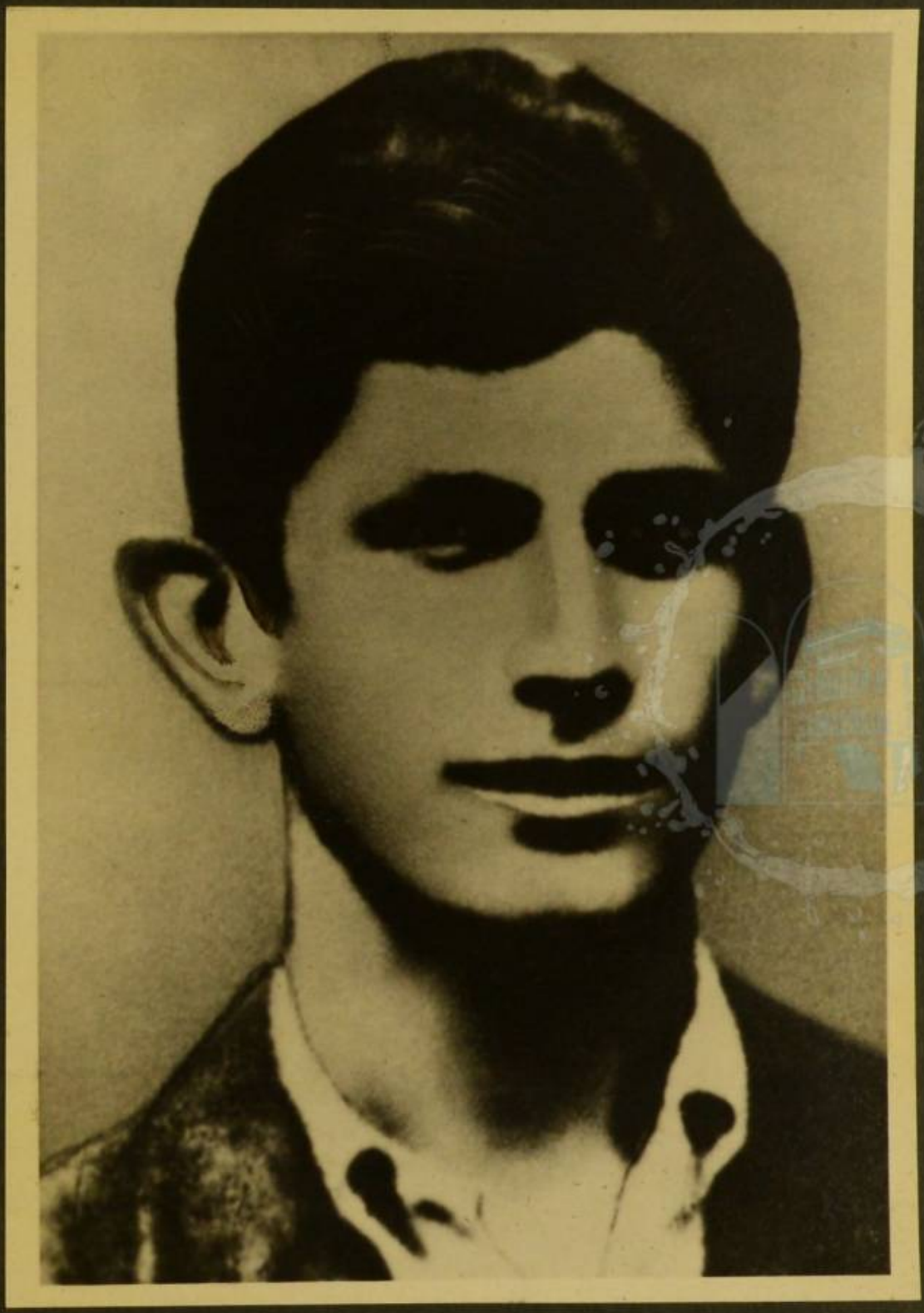
Учио је гимназију у Сарајеву, где је после окупације био затворен. Још пре рата је био напредан омладинац. У НОБ је ступио 8 марта 1942 године. Дошао је у Источну Босну после пете офанзиве пошто је био рањен као заменик комесара батаљона прве пролетерске бригаде. Јула 1943 године после оздрављења, постаје заменик комесара Трећег батаљона Друге војвођанске бригаде. 1943 године је комесар Треће бригаде, а октобра 1944 године командант Друге бригаде.

Учествовао је у нападу на Бијељину, августа 1943 године, на Брчко и Грачаницу. Затим у борбама у Србији, Срему и код Цеља. Рањаван је 12 пута.

Јуна 1944 године истакао се у изненадном нападу Немаца на другу Војвођанску бригаду која се налазила на одмору у Барама код Теочека. Излетео је из куће и бомбама растерао Немце који су навалювали. Такође је спасао на Столицама код Власенице један батаљон друге Војвођанске бригаде, који је био опкољен од Немаца заједно са већом групом рањеника. Завхаљујући присебности „Цара“, прво су спашени рањеници, затим је батаљон са „Царем“ на челу извршио јуриш на мост код Сековића, и пробио се у позадину непријатеља.

При прелазу војвођанских јединица у Србију 1944 године, друга бригада је водила борбу са Немцима и четницима на Борикама код Рогатице, „Цар“ је шмајсером одбијао јуриш немачког стрељачког строја, који се био примакао на 15 метара до нашег положаја. Код Лешнице на Јадру у Србији сам је са митраљезом штитио повлачење батаљона и нанео губитке непријатељу. Спасао је штаб друге Бригаде, на који су наишли Немци који су се повлачили ка Београду и ту се истакао својим јунаштвом. Приликом борби на Мославини, када су Немци заогрнути белим плаштовима, упали у позадину нашег распореда и заробили део артиљерије, „Цар““ се на коњу пробио и успео да организује отпор, и спречио заузимање мостова на Барчу. Тада је рањен у главу. Погинуо је новембра 1945 године код Нашичких Брезница у Славонији од усташке заседе. Носилац је споменице од 1941 године.

За народног хероја проглашен је 22 дец. 1951 год.

ШЕФИК ОБАД

Рођен је 1922 год. у Благају код Мостара у средњој сељачкој породици. Био је ученик учитељске школе у Мостару.

Рано се истицао напредним идејама, које преноси међу друговима. Чита и растура напредну литературу. Брзо постаје члан СКОЈ-а. Истакао се у демонстрацијама које је 1936 год. организовала КП.

Капитулација га је затекла у Мостару. Учествује у паљењу бензина у Царским виноградима, приликом уласка Немаца и Талијана у нашу земљу. Пошто школа није радила, враћа се у Благај, где се повезује са напредном омладином. Организује напад на војни магацин из којега износи неколико пушака и нешто муниције, које сакрива.

У јесен 1941 год. враћа се у Мостар у школу, и тада пребацује оружје из Благаја и предаје друговима који ступају у партизане. Преноси летке из Мостара у Благај и постаје сумњив полицији која га је тражила у школи у Мостару, те одлази у илегалство, затим ступа у партизане октобра 1941 год., када постаје члан КПЈ.

У свим акцијама се показао храбар борац. Истакао се у борби са четницима приликом повлачења батаљона.

Јуна 1942 године у ликвидирању жандармеријске касарне у Острожцу. Истакао се у борбама код Грачанице између Вакуфа и Бугојна, када су били опкољени, он јуриша не знајући да се његова јединица повлачи. Фебруара 1943 год. учествује у заузимању Жепча, као и у нападу на Прозор, и био је први који је кидајући бодљикаву жицу, ушао у град, заузео неколико кућа и дошао за леђа Талијанима. Затим се истиче у борби на Порину, око Невесиња, Гацка и Билеће, а нарочито на Кобиљој Глави и Мекој Груди.

У петој офанзиви на Сутјесци напада на немачко митраљеско гнездо којему се привукао и са војничким ножем скочио на прса немачком митраљесцу и убио га. Ту је погинуо 13 јуна 1943 године.

За народног хероја је проглашен 29 нов. 1953 год.

Narodna i univerzitetska biblioteka BiH SARAJEVO

ПИНТУЛ СЕЛИМА АХМЕД

Рођен је 1923 године у Мостару у сиромашној радничкој породици. По занимању је био бравар. Рано се кретао у друштву напредне омладине. 1940 године постао је члан СКОЈ-а. Учествовао је у демонстрацијама које је организовала партија. Поводом масовног хапшења комуниста у Мостару, добија задатак од Месног комитета да рано ујутру растура летке, али је Ахмед заспао и није извршио задатак. Као доказ своје верности партији он растура летке око 11 сати, кад је било опасно, јер су леци већ били у рукама полиције. Октобра 1941 године је ухапшен због сумње да је слао оружје за НОВ. У затвору се добро држао.

Фебруара 1942 године ступа у НОВ у другу чету Мостарског батаљона, касније је упућен у ударну чету због храбрости. Истакао се у многим борбама, као код Јајца, Жепча, где учествује у ликвидацији оклопног воза. Приликом борби за Прозор, Ахмед је са својом десетином ушао у град, где је рањен у ногу. После лечења постао је заменик командира чете. Истакао се у борби на Порину, где први заузима талијанске и четничке положаје. Храбро се борио за Невесиње, Билеће и Гацко. Нарочито се истакао у борбама на Кобиљој Глави, која неколико пута прелази из руке у руке. У петој офанзиви бомбама ликвидира 3 немачка митраљеска гнезда, и омогућује Мостарском батаљону пробијање из обруча Немаца. По оформљењу Мостарског батаљона у околини Борачког језера, Пинтула постаје командант батаљона. У борби на прузи код Брадине, његов батаљон је извршио напад на воз и ликвидирао неколико Немаца. Том приликом је погинуо у борби на прузи Брадина децембра 1943 године.

За народног хероја проглашен је 22 дец. 1951 год.

ПРАВИЦА ДРАГИЦА

Рођена је 28 октобра 1919 године у Мостаћима код Требиња. Отац јој је био свештеник.

У Дубровнику је завршила велику матуру, а 1940 године уписала се на Филозофски факултет у Београду где је активно учествовала у илегалном раду.

Од првог дана устанка у Јужној Херцеговини Драгица учествује у организовању партизанских одреда. Испочетка као омладински руководилац, затим као руководилац СКОЈ-а у Требињском срезу. Априла 1942 постаје члан Окружног комитета Комунистичке партије за Јужну Херцеговину. Нешто доцније изабрана је за секретара тог комитета. Драгица је крајем јула 1942 године ухваћена од четника. У четничким и италијанским казаматима имала је херојско држање. Кад би ишла на саслушавање редовно је поздрављала са „Смрт фашизму".

Умрла је кличући другу Титу и Партији месеца јула 1942 године.

Као признање за организовање партизанских одреда и херојско држање пред непријатељем проглашена је за народног хероја 8 јуна 1945 године.

ПЕРИЋ ВЛАДИМИР — ВАЛТЕР

Рођен је 1919 године у Пријепољу. Школовао се сам и завршио трговачку академију у Београду. Потом је био студент на високој економско-комерцијалној школи. Од 1940 године радио је у Хипотекарној банци у Сарајеву. Као напредан омладинац у Сарајеву је активно радио и постао члан МК КПЈ за Сарајево.

После окупације Југославије ради илегално у Сарајеву до почетка 1942 године, када долази у Зенички партизански одред. После разбијања Зеничког партизанског одреда услед четничке издаје, одлази у Шесту источно-босанску бригаду и постаје комесар батаљона. Почетком 1943 послат је за илегалан рад у Тузлу, где су дошле до израза његове способности у илегалном раду. Ствара јаку организацију ослободилачког покрета у Тузли. После успешно извршеног задатка у Тузли у лето 1943 године послат је на илегалан рад у Сарајево, где постаје секретар Месног комитета. Његовом заслугом снажно су развиле унутрашње снаге отпора у Сарајеву. Организовао је широку мрежу обавештајне службе, снажну помоћ у оружју, материјалу и новцу јединицама око Сарајева. Лично је неколико пута одлазио на слободну територију и у Врховни штаб.

Погинуо је ноћу између 5 и 6 априла 1945 године приликом борби за коначно ослобођење Сарајева чувајући електричну централу коју су усташе хтеле да униште.

Легендарни илегалац, симбол отпора окупатору у Сарајеву, за заслуге у ослобођењу наших народа и херојско држање у окупираном граду проглашен је за народног хероја 22 јула 1949 године.

ПРИМОРАЦ ИВАНА МАРИЈАН

Рођен је 1921 године, у селу Бијачи, срез Љубушки. Био је земљорадник. Још као млад прикључио се радничком покрету. 1939 године активно ради под руководством партиске организације. Радио је на растурању летака и брошура међу омладином. Његова активност је пред рат због чега је и затворен. Да би избегао поновно хапшење, прешао је у илегалство. Примљен је за члана КПЈ марта 1941 године.

По окупацији земље, активно ради на прикупљању оружја и растурању летака у Бијачи и Хумцу, на дан 13 јула 1941 године. Тога дана се скупило на црквену свечаност 10 хиљаде људи, те је међу њима растурао летке, и ако је знао да је међу њима било усташа и жандарма. Због тога је окривљен и ухапшен, и са осталим комунистима одведен у истражни затвор у Љубушки, а касније у Мостар. У затвору утиче на другове да ништа не признају. И поред злостављања и мучења, избили су му два зуба и пребили прсте на ногама и рукама, ништа није признао. Новембра 1941 године пуштен је на слободу, и неко време живи код куће.

Децембра 1941 године извршује напад на усташе, те прелази у илегалност. Јануара 1942 године учествује у сечи телефонских стубова Метковић—Врборац. Априла 1942 године ступа у Неретвљанску чету, где се истиче као пушкомитраљезац, против Италијана у Бањини. Јуна 1942 истакао се у борби на Орелку, када се чета повукла, а Марјан остаје сам на положају и убија 34 а рањава 36 Талијан.а. Као комесар чете 1943 године ликвидирао је усташки гарнизон у Комуни. Септембра 1944 године напада на колону Немаца од Врбовца према Козицама. Као храбар борац постао је 1942 године водник у батаљону „Јосип Јурчевић". Маја 1943 године члан је СК СКОЈ-а за Метковић а августа постаје комесар Љубушке чете. Јула 1943 године је комесар батаљона. 1944 године постао је командант места у Љубушком, касније априла 1945 године, опуномоћеник ОЗН-е за срез Љубушки. Августа 1946 године погинуо је у борби против одметничке банде у Читлуку.

За народног хероја проглашен је 22. дец. 1951 год.

ПОПАРА МИРО

Рођен је 1916 године у Фатници, срез Билећа. Пре рата истицао се у револуционарном раду, на Београдском универзитету. Примљен је у Партију 1936 године. Пре рата га партија шаље у Херцеговину, где учествује у стварању партиске организације, као у Билећи, Фатници и осталим селима среза Билећског, које су одиграле важну улогу у дизању устанка 1941 године. 1940 године организује демонстрације и помаже Градском комитету у Мостару.

1941 године је један од организатора устанка Херцеговине. Он учествује у срезовима: Билећи, Гацком, Невесињу, Стоцу и Требињу. Септембра 1941 године, постаје секретар Окружног комитета за Источну Херцеговину. Са Савом Ковачевићем и Петром Драпшином, као комесар оперативног Штаба за Херцеговину, руководи акцијама у Источној Херцеговини. Он је организатор свих акција против Италијана. Учесник је акције на Борч — крваво усташко легло, априла 1942 године. Учествује у свим већим акцијама за ликвидацију немачке колоне 13 марта у Љубињу где је убијено 90 Немаца. Са Савом Ковачевићем, организовао је први Ударни батаљон. Био је бескомпромисан у борби против четника. Он је формирао прве Одборе народне власти. 20 априла 1942 године формирао је први Обласни одбор. Стекао је велику љубав народних маса и омладине.

Јуна 1942 године ухваћеен је на превару од четника у Невесињу и предат је Талијанима, који су га стрељали јула 1942 године. Умро је кличући нашој херојској партији.

За народног хероја проглашен је 22. дец. 1951 год.

ПЕЋАНАЦ (СТАНКА) ЂУРО ЂУРЕКАН

Рођен је 1916 године у селу Сахаји, срез Босански Петровац у сељачкој породици. Рано је пришао напредном омладинском покрету. Рат га је затекао у Македонији на отслужењу војног рока. После окупације долази у своје место и прикупља оружје за устанак. Члан КПЈ је постао новембра 1941 године, и комесар Воденичке чете. Истакао се у многим борбама као у Меденом Пољу—Главица. На отвореном пољу са друговима дочекује непријатељске тенкове и блиндирана кола и баца бомбе, те одбија њихов напад од Петровца. Сачувао је своју чету од осипања и преузео задатак, борбу против четника. У току зиме 1942 године, учествује у више акција на Подгрмечу, затим на терену Кључ-Мркоњић, и разоружава четнике на сектору Герзово, Медна, Пецка и Барачи. Код Рибника разоружава цео четнички батаљон.

Напада талијанске јединице на Бравску које се повлаче из Јајца, Мркоњића и Кључа према Дрвару и Книну. После тешке борбе од 7 и до сати, задаје тешке губитке непријатељу, али је био рањен од Талијана од које је ране издахнуо. 5 маја је упао у логор Талијана на Бравску и бацио бомбе на шаторе. Увек се истицао као борац и руководилац својом храброшћу. Својом речи и песмом уносио је ведрину и сигурност.

За народног хероја проглашен је 27. јула 1953 год.

ПАЈИЋ-ДАШИЋ ВАСЕ ДУШАН

Рођен је 1911 године у Касин Долу, срез Сарајевски у сиромашној сељачкој породици. Основну школу завршио је у Касин Долу. Бавио се земљорадњом. Од 1935 год. почео је да ради на терену. Кандидат партије је од 1940 год. а 1941 год. је члан КП.

Одмах јула 1941 год. ступа у партизане по одлуци партије. Још првих дана се истакао као неустрашив борац. У првом нападу на жандарско-усташко утврђење на Јахорини, показао се храбар и одлучан, те је постао зам. командира Кијевске чете, која се борила са једном домобранском сатнијом у Кијеву. Душан се истакао храброшћу, непријатљ је разбијен и убијено је и заробљено око 40 домобрана. Истакао се у разбијању усташке колоне која се пробијала из опкољеног Трнова, октобра 1941 год. У нападу на усташки гарнизон Пале, фебруара 1942 год. остаје на положају са два друга и зауставља непријатељски контранапад.

Показао се чврст и одлучан према четницима, који разорно делују у јединицама Калиновачког партизанског одреда у марту, априлу и мају 1942 год. и његовом заслугом известан број људи остаје у партизанима.

У борби са Италијанима на Рогоју маја 1942 год. истакао се храброшћу и тада је рањен. Августа 1942 год. пребацује се са остацима Калиновачког партизанског одреда под команду Рада Хамовића, на ослобођеној територији, постаје командант Дувањског батаљона, где се истакао у пробијању из усташког обруча са целим батаљоном после напуштања Ливна, захваљујући личној храбрости команданта Душана.

Почетком четврте непријатељске офанзиве расформирањем Дувањског батаљона, Душан је командир артиљериске батерије X Херцеговачке бригаде, као артиљерац бив. Југословенске војске у којој је био рез. поднаредник. Као руководилац артиљерије истакао се у борби за Жепче и Прозор. Наступао је са топом у стрељачком строју. При самој ликвидацији непријатељског гарнизона у Прозору, из последњег фашистичког бункера погодио га је митраљески рафал.

За народног хероја је проглашен 29. новембра 1953.

РУКАВИНА ИВАНА АНТЕ

Рођен је 1922 године у селу Жегару, срез Бихаћ у сиромашној сељачкој породици. Изучавао је обућарски занат. Када је 1938 год. основана подружница занатско-индустриских радника у Бихаћу, Анте постаје активан члан на окупљању обућарских радника и синдикта. Активно ради на побољшању животних услова радника и повишењу надница, што успева. Ради на окупљању сељачке омладине, водећи борбу противу реакционарне управе и Хрватског сељачког друштва „Орач", те успева да извуче већи део сељачке омладине испод штетног утицаја ХСС-а.

Од октобра 1939 год. је члан СКОЈ-а. Септембра 1940 год. постаје члан КПЈ. Маја 1941 год. члан је Месног комитета КПЈ за Бихаћ. После капитулације ради на прикупљању оружја и муниције и ратног материјала, као и података о кретању непријатеља, што доставља штабу I Крајишког партизанског одреда.

У НОБ је ступио 1941 год. у Бихаћку чету, и истакао се у првим акцијама као храбар борац. Приликом заузимања Гламоча, јула 1942 год. био је рањен кроз плућа, а децембра 1942 год. код Врпоља у руку. У IV офанзиви фебруара 1943 год. у борби на Млиништу, Анте као помоћник полит. комесара, брани прилаз жељезничкој станици. Истакао се у борби са Италијанима и четницима код Книна, априла 1943 год. У борби са Немцима на цести Петровац—Бихаћ, код села Медено Поље, опколио је једну немачку чету. Немци су побеђени и заплењен ратни материјал. У борби за Гламоч 25 априла 1943 год. када се батаљон морао повући из града, Анте се истакао у извлачењу два противколска топа. После повлачења V дивизије са реке Босне, IV Крајишка бригада добија задатак да се повеже са V Козарачком, која је водила тешке борбе са Немцима према Прњавору. У жестокој сусретној борби, Анте узима пушкомитраљез и у стојећем ставу коси непријатеља где је и он пао смртно погођен 4 јуна 1943 године.

За народног хероја проглашен је 22-XII-1951 године.

РАШТЕГОРАЦ АНДРИЈЕ АНТЕ

Рођен је 1923 године у Злоселу код Купреса. Члан је КПЈ од новембра 1939 године. По занимању је био електро-механичар. Од 1936 године до 1940 године учио је занат у Сарајеву у жељезничкој радионици. Од 1935 до 1936 године радио је као најамни радник у селу. Пре доласка у партизане два пута је хапшен, једанпут 15 дана, други пут месец ипо дана. 8 септембра 1942 године ступа у Калиновички одред. Сам је тражио да иде из одреда у I пролетерску бригаду, и учествовао је у свим борбама са I пролетерском бригадом. После V офанзиве, отишао је у пратећи батаљон Врховног штаба. Касније слушалац вишег партиског курса у Јајцу. Три пута је теже рањен у главу, десно раме, леву страну груди и у десно око који је изгубио; и то у борбама у IV офанзиви на Кочином Брду, у V офанзиви на Златном Бору и на дужности заменика командира чете на Станици Немиле код Зенице. Био је на дужностима: секретара Келије у бригадној болници I пролетерске бригаде, одељења при Врховном штабу. Партиски руководилац болнице у Италији, члан комитета гардиске бригаде. На воіним дужностима је био: водник, зам. командира чете, помоћник комесара чете, електро-механичар у Врховном штабу, командир чете при штабу базе у Барију. Командант самосталног батаљона IV дивизије КНОЈ-а. Од 1946—1947 године је у Пешадиском училишту у Сарајеву. Затим в. д. команданта II Пука V дивизије КНОЈ-а, командант пука исте дивизије, а касније 61 пука 27 дивизије КНОЈ-а, после тога официр УДБ-е. 1944 године добио је чин п. поручника, сада је п. пуковник ЈНА. Има споменицу од 1941 године. Одликован је Орденом заслуге за народ I реда, Орденом партизанске звезде III реда и Орденом за храброст.

За Народног хероја проглашен је 22-XII-1951 године.

РАДОЈЕВИЋ ЈОВЕ МИЛАДИН

Рођен је у Сарајеву у сиромашној породици. По занимању је банкарски чиновник. У данима окупације био је спреман да уради све што му Партија постави. Не зна се да ли је био члан Партије када је извршавао те задатке. 1941 године био је упућен по задатку на Требевић, ради покретање борбе у том крају. Миладин је изабран за команданта одреда. Формирана је група на Требевићу и одмах се отпочело са акцијама. По том је група прерасла у чету. Миладин као командант одреда, није пропуштао ни једну акцију ни борбу у којој није учествовао и био пример храбрости. Свагда је показивао бригу о борцима, како у борби тако и у логору. Истакао се у нападу на планинарске домове на Јахорини, када је заробљено и убијено око 250 домобрана и жандарма, и заплењен велики ратни материјал. Истакао се у нападу на Сатнију домобрана у Кијеву. Лично је заробио једног сатника. Његов највећи подвиг где је показао личну храброст, била је борба за Калиновик октобра 1942 године. Обаљска чета и једна група из опортунизма нису наступале. Чете којима је командовао Миладин ликвидирале су упоришта у правцу напада и дошле до пред сам град. Пошто напад није извршен са свих страна, непријатељ је извршио против напад. У најтежој борби коју је водио Калиновички одред погинуло је 10 бораца и толико заробљено. Међу њима је прво рањен, а после тога након једног сата борбе прса у прса, погинуо и командант одреда Миладин Радојевић.

За Народног хероја проглашен је 22-XII-1951 године.

ЛЕПА РАДИЋ

Рођена је у сељачкој породици у селу Бистрици, срез Босанска Градишка. Пре рата се истицала у селу и сарађивала са друговима из радничког покрета. После окупације земље ухапшена је од стране усташа, и била у затвору до 23 децембра 1941 године у Старој Градишки. Побегла је из затвора и одмах ступила у партизане. Била је борац Грабовачке чете у Козарачком одреду до августа 1942 године, где се показала врло храбра и чинила безброј подвига. Упућена је на теренски рад са омладином, где остаје до фебруара 1943 године. У раду са масама показала се снаљажљива и активна. Постала је члан општинског комитета, за средњи Дубовик, срез Босанска Крупа. Чешће је ишла у акције с пушком у руци у Босанску Крупу, Чађавицу, Опеку и Босански Нови.

У IV офанзиви пребацила се са избеглим народом у Грмеч, када је са народом пала у ропство. Мучена је због става и претње непријатељима да не муче народ. Пре пада у ропство, сама се борила са оружјем до задњег метка. Најзад се ухватила у коштац са неколико Немаца, који су је везали. Тада је са неколико хиљада жена и деце спроведена у Босанску Крупу, мучена и после изведена на вешање. Кад су је водили на вешање клицала је! „Живела Комунистичка партија, Црвена армија и партизани". Бори се народе за своју слободу не дај се зликовцима. На губилишту су обећавали да ће јој поклонити живот ако каже да су руководиоци и чланови Партије међу заробљеним народом, нашта је одговорила „ја нисам издајник, откриће се сами кад вас буду уништавали".

После су је обесили фебруара 1943 године, Немци и усташе у Босанској Крупи.

За народног хероја проглашена је 22-XII-1951 године.

РАДОВАНОВИЋ ЈОВО — ЈОВАШ

Рођен је 5 августа 1915 године у селу Тобуту, срез Тузла, у сиромашној земљорадничкој породици. Пошто је у детињству изгубио мајку није завршио ни основну школу, већ је у детињству ступио у службу код богатих сељака. Кад му је било 15 година умре му отац и Јоваш оде из свог села у „свет".

Кад се војска ненародне Југославије распала Јоваш је са једном наоружаном групом кренуо својој кући, али су их Немци ухватили, разоружали и послали у логор из кога је успео да побегне. Од првог дана устанка истицао се својом необичном храброшћу и био пример осталим борцима на Мајевици. Убрзо је постао заменик командира чете „Курјака".

Као командир истицао се у руковођењу својом четом. Једном кад му је у јуришу одваљена скоро цела вилица Јоваш је и даље јуришао на непријатеља. У једној офанзиви на Мајивици постао је командант батаљона у Седамнаестој бригади.

Са својим батаљоном извојевао је сјајну победу на Пријевору на Милан-Планини, где је извршио јуриш на батаљон Немаца — СС-овоца који су оставили на бојном пољу 150 мртвих и преко 300 рањених. У тој борби и сам је рањен на четири места.

Због херојског држања у борби проглашен је за Народног хероја 26 јула 1945 године. Рањаван је 21 пут. Сада је официр Југословенске народне армије.

КАРЛО РОЈЦ

Рођен у Бањ Луци у сиромашној радничкој породици. После II разреда гимназије, отишао је у машинско-морнарску школу и оспособио се за стројара. Радио је на броду као стројар. Залагао се у борби противу класног непријатеља, ради тога је примљен у Партију.

Кад је проваљена ћелија којој је припадао, ухапшео је и осуђен на годину дана. После издржане казне, протеран је у Бања Луку. У Бања Луци узима активног учешћа у акцијама које Партија организује, нарочито у борби са полицијом, које је на улици нападао и премлатио.

1940 године у његовој кући је одржана Обласна партиска конференција, којом је руководио друг Стари.

1941 године се истиче у прикупљању оружја и муниције и санитетског материјала за НОП. Он даље ради као илегалац у Бања Луци. Од јула до октобра 1941 год. успео је да пошаље партизанима у Централну Босну, веће количине оружја, муниције и другог ратног материјала, као и пребацивању људи у партизане. По директиви Партије одлази на терен, где су деловале партизанске јединице. Иако непокретљив, због болести у ногама, активно је учествовао у свим акцијама око Бања Луке, као у ликвидирању жандармериске касарне у Крупи, упоришту у Бочцу и Скендер Вакуфу. На онеспособљавању саобраћаја на путу Јајце—Бања Лука. Показао је храброст за време четничких пучева у Централној Босни, и као водник заштитног вода партизанске болнице на Чемерници. Успешно брани рањене другове, где се често морају борити рањеници и болничко особље. Приликом извлачења болнице, јача групација четника напада и убија рањенике и докторицу. Карло са још неколико рањеника, повукао се према реци Угру и склонили се у једну пећину, јер су били исцрпљени, и нису се могли више кретати. Четници су их пронашли и напали. Пошто им је нестало муниције, хране и воде, борећи се са четницима, Карло и остали другови су погинули.

За Народног хероја је проглашен 22-XII-1951 године.

РАУШ СТЕВО

Рођен је 26 октобра 1916 године у селу Брежичанима, срез приједорски. По занимању је земљорадник. Прије рата учествовао је у напредном радничком покрету а почетком 1941 године примљен је за члана КПЈ.

Послије капитулације старе Југославије радио је на припремању устанка народа свога краја а концем љета ступио је у партизанске јединице. Био је на разним дужностима од борца до команданта дивизије, у јединицама II крајишког одреда, I Крајишкој пролетерској бригади, IV Крајишкој дивизији и XXIV дивизији.

Истакао се у свим борбама у току рата личном храброшћу и умјешношћу у командовању. Нарочито се истакао у борбама за ослобођење Кључа и Бихаћа у другој половини 1942 године, затим у борбама у Србији 1944 године.

Проглашен је за Народног хероја 1951 године.

Данас је виши официр ЈНА.

СТОЈАНОВИЋ МЛАДЕН

Родио се 1896 године у Приједору, у свештеничкој кући. Још као средњошколац припадао је револуционарној босанској омладинској организацији и због тога рада хапсиле су га аустриске власти. Био је у затворима у Тузли, Бањалуци, Бихаћу. Био је осуђен на 16 година робије коју је издржао у Бихаћу и у Зеници. Послије Првог свјетског рата студирао је медицину у Загребу и Бечу. По завршетку студија посветио се љекарској пракси и био љекар у Приједору.

Доласком окупатора у нашу земљу Младен Стојановић са Османом Карабеговићем и Шошом Мажаром диже народни устанак у Бос. Крајини.

У прво вријеме био је командант Козарског одреда, а доцније начелник Оперативног штаба за Бос. Крајину.

Стојановић је био један од најпопуларнијих људи тога краја о коме је народ пјесме пјевао.

Четници су га заробили рањеног у партизанској болници у Јошавци 31 марта 1942 године и убили пошто је одбио да пређе у четнике.

У знак признања за заслуге око организовања устанка у Крајини, за личну храброст као и за умјешност у командовању проглашен је за Народног хероја 7 августа 1942 године.

СОЛДАТИЋ ДАНИЛО

Родио се 1911 године у селу Љути Дол, срез Столац. По завршеној основној школи радио је тежачке послове.

Кад су се у Столачком срезу почели организовати први партизански одреди, Данило је приступио покрету.

Новембра 1941 године постао је командир чете у Столачком батаљону. Важио је као најбољи митраљезац у батаљону. Учествовао је у борбама код Невесиња и Гацког где је показивао у свакој борби велико јунаштво. Видно се истакао у значајној борби са преко 2.000 Италијана који су 17 маја 1942 године покушали, уз помоћ артилерије да се пробију од правца Неретве до Чапљине. Данило их је са својом четом дочекао код села Прибиловаца и одбио. У тој борби његова чета убила је око 400 фашиста, али је у задњем часу боја који је трајао осам сати, пао смртно погођен и Данило.

Због херојских подвига на бојном пољу проглашен је за Народног хероја августа 1942 године.

СТОЈАНОВИЋ-ЛАЗИЋ ЛАЗО (ЈОВИКЕ)

Рођен је 1912 год. у селу Чађавици, срез Бијељина. До рата се бавио земљорадњом. Члан је КПЈ од 1941 год. У НОБ је ступио у јесен 1941 године.

Био је скроман и поштен. Ради ових својих особина постао је командир чете. Био је готов на сваки задатак. Када су у фебруару 1942 год. четници извршили напад на Штаб партизанског одреда на Мајевици, Лазо је окупио око 40 бораца добровољаца, кренуо у напад на четнике и ликвидирао штаб четничког батаљона Станоја Чембушића-Чембе, и разоружао 25 четника. 22 фебруара у борби на Вукосавцима на Мајевици, Лазо се налазио са четом на положају Свјетљика. Кад су се четници Керовића привлачили партизанском положају, Лазо је усмерио ватру своје чете на непријатељски митраљез и ликвидирао га, и након полудневне борбе извршио јуриш. Услед недостатка муниције, Штаб одреда одлучи да се повуку у Бирач. Приликом пробијања преко цесте Тузла—Зворник, Лазо је на челу колоне са својом четом. Том приликом успео је да зароби тешки митраљез. У Шаковићу се формира ударни батаљон у коме је Лазо и даље командир. Његова чета добија најтеже задатке, јер су Покрајински комитет и Главни штаб уверени да ће његова чета извршити најтеже задатке.

Лазо се нарочито истакао у борбама са четницима на Романији и Звијезди априла 1942 год. где је заробио четнички штаб.

Приликом напада групе ударних батаљона на Власеници 1942 год. добио је најважнији задатак, ликвидацију овог усташког гарнизона. Лично је јуришао на усташке бункере и пао смртно рањен на брду Орловачи.

За Народног хероја је проглашен 20-XII-1951 године.

NACIONALNA I UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA BIH

S grk
II 219
77(497.15):94"1941/1945":929
5005009
COBISS

